

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice dnia 12.04.2005r.

RKT-430-04/05/MK

DECYZJA Nr RKT -22/2005

I. Na podstawie art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 ze zmian. Dz.U. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891, Dz.U. Nr 96, poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172), po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Bank Millennium Spółka Akcyjna w Warszawie Al. Jerozolimskie 123a, 02-017 Warszawa, **karę pieniężną** w wysokości równowartości 100 euro za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji Prezesa UOKiK Nr RKT-55/2003 z dnia 28.11.2003r. poczynając od dnia 16 grudnia 2003r. do dnia 30 stycznia 2004r. tj. w wysokości równowartości 4.600 euro (słownie: cztery tysiące sześćset euro) a więc 18.763,4 PLN (słownie: osiemnaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt trzy złote czterdzieści groszy), płatną do budżetu państwa.

II. Na podstawie art. 72 w związku z art. 75 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 ze zmian. Dz.U. Nr 170, poz. 1652, Dz.U. z 2004r. Nr 93, poz. 891, Dz.U. Nr 96, poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zmian. Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu postępowania wszczętego z urzędu oraz uwzględniając wynik tego postępowania,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

obciąża się Bank Millennium Spółka Akcyjna w Warszawie Al. Jerozolimskie 123a, 02-017 Warszawa, kosztami opisanego postępowania oraz zobowiązuje się tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty 63 PLN (słownie: sześćdziesiąt trzy złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania w w/w sprawie.

Uzasadnienie

W dniu 28.11.2003r. w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej organem antymonopolowym) została wydana decyzja nr RKT-55/2003 w sprawie uznania za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działań Banku Millennium S.A. w Warszawie.

W punkcie I w/w decyzji, organ antymonopolowy uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania Banku Millennium S.A. w Warszawie polegające na:

1. Bezprawnym działaniu Banku Millennium S.A. z siedzibą w Warszawie, poprzez zamieszczenie w blankiecie weksla wykorzystywanego jako zabezpieczenie "Umowy kredytu dewizowego w USD nr.../BG", zawieranej pomiędzy Bankiem Millennium S.A. w Warszawie a klientem za pośrednictwem Polskiego Towarzystwa Finansowego S.A. we Wrocławiu (zwany dalej PTF S.A.

lub pośrednikiem), zapisu „na zlecenie”, co jest niezgodne z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2001r. Nr 100, poz.1081 ze zmian.) i stanowi naruszenie art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (zwana dalej ustawą antymonopolową).

2. Bezprawnym działaniem Banku Millennium S.A. z siedzibą w Warszawie, polegającym na nie podawaniu w ulotkach dotyczących kredytu dewizowego udzielanego przez ten Bank, za pośrednictwem PTF S.A., na zakup samochodu: "Szukasz samochodu? Wejź, wybierz, wyjeźdź", rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co jest niezgodne z art. 16 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim i stanowi naruszenie art. 23 a ust. 1 ustawy antymonopolowej, oraz nakazał zaniechania ich stosowania.

W punkcie II w/w decyzji na podstawie art. 23 c ust. 1 w związku z art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy antymonopolowej organ antymonopolowy uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania Banku Millennium S.A. w Warszawie, polegające na zawarciu w ulotkach dotyczących kredytów hipotecznych udzielanych w walucie obcej i w polskich złotych, przez Bank Millennium S.A. w Warszawie a dostępnych w PTF S.A. o tytułach:

- "Spełnij swoje marzenia. Kredyty hipoteczne i samochodowe",

- "Kredyty hipoteczne i samochodowe, leasing. Kredyt? Lekki jak piórko",

oraz

- "Kredyty hipoteczne i samochodowe. Dom na raty",

informacji, iż kredytobiorca może raz w roku zmienić walutę kredytu bez prowizji, co stanowi naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą i wprowadzającą w błąd reklamę godzącą w zbiorowe interesy konsumentów, co jest naruszeniem art. 23a ust. 1 i 2 w/w ustawy i nakazał zaniechania ich stosowania.

W punkcie III tej decyzji, organ antymonopolowy na podstawie art. 23c ust. 2 ustawy antymonopolowej określił Bankowi Millennium S.A. w Warszawie, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu wykonania nakazu o jakim mowa w punkcie I i II sentencji niniejszej decyzji, polegające na:

a) zaniechaniu stosowania praktyki stwierdzonej w punkcie I.1. sentencji decyzji poprzez zaprzestanie stosowania blankietu weksla wykorzystywanego jako zabezpieczenie "Umowy kredytu dewizowego w USD nr.../BG", zawieranej pomiędzy Bankiem Millennium S.A. w Warszawie a klientem za pośrednictwem PTF S.A., posiadającego zapis „na zlecenie”. Bank powinien zrewidować również zawarte od dnia wejścia w życie ustawy o kredycie konsumenckim, „Umowy kredytu dewizowego w USD nr.../BG", zawarte pomiędzy Bankiem Millennium S.A. w Warszawie a klientem za pośrednictwem Polskiego Towarzystwa Finansowego S.A. we Wrocławiu, pod kątem sprawdzenia czy weksel stanowiący zabezpieczenie tego kredytu, zawiera klauzulę „nie na zlecenie”. W przypadku stwierdzenia braku tej klauzuli, Bank powinien uzupełnić na wręczonych przez kredytobiorcę wekslach zapis „nie na zlecenie” oraz poinformować o tym kredytobiorców.

b) zaniechaniu stosowania praktyki stwierdzonej w punkcie I.2 sentencji decyzji, poprzez podawanie w ulotkach dotyczących kredytu dewizowego udzielanego przez Bank Millennium S.A. z siedzibą w Warszawie, za pośrednictwem PTF S.A., na zakup samochodu: "Szukasz samochodu? Wejź, wybierz, wyjeźdź", rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

c) zaniechaniu stosowania praktyki stwierdzonej w punkcie II niniejszej decyzji poprzez zaprzestanie podawania w ulotkach dotyczących kredytów hipotecznych udzielanych w walutach obcych oraz polskich złotych przez Bank Millennium S.A. w Warszawie a udostępnianych w PTF S.A. o tytule:

- "Spełnij swoje marzenia. Kredyty hipoteczne i samochodowe",

- "Kredyty hipoteczne i samochodowe, leasing. Kredyt? Lekki jak piórko",

oraz

- "Kredyty hipoteczne i samochodowe. Dom na raty",
informacji, iż kredytobiorca może raz w roku zmienić walutę kredytu bez prowizji, lub też zamieszczanie w tych ulotkach informacji o wszystkich dodatkowych opłatach i kosztach jakie ponosi kredytodawca przy zmianie waluty kredytu.

Ponadto w punkcie IV w/w decyzji na podstawie art. 100 e ustawy antymonopolowej po przeprowadzeniu w/w postępowania mając na uwadze ważny interes konsumentów nadano tej decyzji w zakresie punktu I, II i III rygor natychmiastowej wykonalności. Oznacza to, iż decyzja ta powinna być niezwłocznie wykonywana.

Bank Millennium S.A. otrzymał w/w decyzję w dniu 01.12.2003r. Decyzja ta stała się prawomocna w dniu 15.12.2003r. gdyż Bank nie wniósł od niej odwołania do Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Tym samym decyzja ta powinna zostać wykonana najpóźniej od dnia 16.12.2003r.

Uwzględniając, że od daty wydania w/w decyzji upłynął okres umożliwiający jej wykonanie, organ antymonopolowy w dniu 16.02.2004r. postanowił wszcząć postępowanie wyjaśniające, mające na celu ustalenie czy decyzja ta została wykonana, czy ewentualnie ma miejsce naruszenie przepisów ustawy, uzasadniające wszczęcie postępowania określonego w art. 102 w/w ustawy.

W trakcie postępowania wyjaśniającego organ antymonopolowy ustalił, że decyzja nie została wykonana w pkt I.1 oraz pkt IIIa tej decyzji, a zatem nastąpiło naruszenie przepisów ustawy antymonopolowej, uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie nałożenia na Bank Millennium SA kary pieniężnej przewidzianej w art. 102 ust. 1 tej ustawy.

Wobec powyższego w dniu 03.11.2004r. zostało wszczęte postępowanie w sprawie nałożenia kary pieniężnej za niewykonanie przez Bank Millennium SA decyzji nr RKT-55/2003. Postanowieniem nr 2 z dnia 03.11.2004r., Bank został powiadomiony o zaliczeniu na podstawie art. 123 k.p.a do niniejszego postępowania, informacji i materiałów zebranych w trakcie w/w postępowania wyjaśniającego.

Organ antymonopolowy ustalił co następuje

Bank Millennium S.A. ustosunkowując się do zapytania organu antymonopolowego dotyczącego wykonania decyzji nr RKT-55/2003 zajął stanowisko (karty nr od 11 do nr 29 oraz nr od 31 do nr 47), iż niezwłocznie po otrzymaniu tej decyzji zobowiązał pośrednika Banku tj. PTF S.A., do jej wykonania (karta nr 11 i nr 50).

W zakresie stwierdzonej w w/w decyzji w punkcie I.1 praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, Bank przesłał aktualnie stosowany wzór weksla oraz deklaracji do weksla (karty nr 13 i 14). Ponadto Bank wyjaśnił (karta nr 11 verte oraz nr od 31 do 32), iż spośród wykazanych umów zawartych od dnia wejścia w życie ustawy o kredycie konsumenckim do dnia 31.01.2004r. w (...) przypadkach został przyjęty weksel z wystawienia Kredytobiorcy na rzecz Banku Millennium S.A. Kopie tych weksli zostały przekazane przez Bank organowi antymonopolowemu (np. karty nr 43 do nr 47). Z przekazanego przez Bank wykazu umów zawartych po dniu wejścia w życie ustawy o kredycie konsumenckim do dnia 30.01.2004r., (karty nr od 36 do nr 41) wynika, iż w (...) przypadkach został przez Kredytobiorcę wystawiony weksel z klauzulą „nie na zlecenie”, o czym świadczą kopie tych weksli (karty nr od 43 do 47). Jedynie jeden weksel został wystawiony bez klauzuli „nie na zlecenie” (karta nr 74 verte). Niezależnie od powyższego zabezpieczeniem każdej umowy kredytowej jest weksel z klauzulą „na zlecenie” wystawiany jak wynika z wyjaśnień Banku (karta nr 32) przez Kredytodawcę na rzecz PTF S.A. Zdaniem Banku (karta nr 31 verte i nr 32), w procesie kredytowym dla kredytów dewizowych udzielonych w USD w analizowanym okresie wykorzystywany był „weksel in blanco” wręczany przez Kredytodawcę na rzecz PTF S.A., który nie zawierał klauzuli „ale nie na zlecenie”. W wykazie umów przesłanym przez Bank (karty od nr

36 do nr 41) w kolumnie weksel z klauzulą „na zlecenie” zaznaczono symbolem (+) te umowy, w których przyjęto weksel na rzecz pośrednika z klauzulą „na zlecenie”. Zdaniem Banku tylko weksel wręczany przez Kredytobiorcę na rzecz Banku, podlega ograniczeniom art. 9 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, gdyż zgodnie z tym przepisem jedynie weksel lub czek konsumenta wręczany kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie”. Tymczasem weksel na rzecz PTF S.A. nie jest w rozumieniu Banku wręczany przez kredytobiorcę kredytodawcy, a pośrednikowi finansowemu. W deklaracji do tego weksla zaznaczono, iż wystawiony on jest jako zabezpieczenie wykonania przyszłego zobowiązania wobec PTF S.A. jako cesjonariusza co do wierzytelności Banku z umowy kredytu. Pośrednik ma prawo wypełnić ten weksel w przypadku niedotrzymania umownych terminów spłaty oraz gdy kredytobiorca będzie zobowiązany do zaspokojenia wierzytelności z tytułu umowy kredytowej przed nadejściem umownych terminów płatności na sumę odpowiadającą zadłużeniu łącznie z odsetkami, prowizjami, opłatami. Dlatego też zdaniem Banku nie ma żadnych ograniczeń dla odbierania od kredytobiorcy weksli przez pośrednika finansowego. Wręczony PTF S.A. weksel stanowi zatem zabezpieczenie wierzytelności, którą przedsiębiorca ewentualnie dopiero ma nabyć i nie może być on uznany za zabezpieczenie kredytu, a zatem nie odnosi się do niego ograniczenie z art. 9 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim. Przepis ten nie zawiera bowiem zakazu wręczania weksli innym podmiotom niż kredytodawca, a PTF S.A. w procesie kredytowym wyraźnie zajmuje pozycję pośrednika finansowego a nie kredytodawcy. Dlatego też w związku z przyjętymi przez pośrednika wekslami nie zostało przesłane do klientów żadne pismo w przedmiotowej sprawie. Ponadto Bank poinformował, iż z otrzymanej od PTF S.A. informacji wynika, iż w dniu 30.01.2004r. po raz ostatni został przyjęty przez pośrednika weksel wystawiony przez Kredytodawcę na jego rzecz, nie zawierający klauzuli „nie na zlecenie”.

Z powyższych wyjaśnień Banku wynika, iż jego zdaniem do pośrednika finansowego tj. PTF S.A. nie odnoszą się przepisy art. 9 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim. Dlatego też do umów zawartych w okresie od dnia wejścia w życie ustawy o kredycie konsumenckim do dnia 30.01.2004r. czyli również po wydaniu w dniu 28.11.2003r. przez organ antymonopolowy decyzji nr RKT-55/2003, pośrednik Banku tj. PTF S.A. przyjmował od kredytobiorcy weksel bez klauzuli „nie na zlecenie”, o czym świadczy przesłany wykaz umów jak i wyjaśnienia Banku (karta nr 32).

Zdaniem organu antymonopolowego nieuzasadnione jest twierdzenie Banku, iż weksel wręczany przez kredytobiorcę pośrednikowi nie stanowi zabezpieczenia kredytu. Jak wynika z wyjaśnień Banku (karta nr 32) weksel ten stanowi zabezpieczenie wykonania przyszłego zobowiązania wobec PTF S.A. jako cesjonariusza co do wierzytelności Banku Millennium S.A., który pośrednik ma prawo wypełnić w przypadku np. niedotrzymania terminów spłaty kredytów. Oznacza to, iż weksel ten jest w rzeczywistości zabezpieczeniem wierzytelności Banku z tytułu udzielonego kredytu.

Jak uzasadnił to organ antymonopolowy w decyzji nr RKT-55/2003, Bank oraz PTF S.A. w analizowanym okresie łączyła umowa o współpracy z dnia 4 lutego 2000r. dotycząca kredytów samochodowych oraz z dnia 19.12.2000r. dotycząca kredytów hipotecznych. Zgodnie z § 1 umowy o współpracy z dnia 4 lutego 2000r. umowa ta określała zasady współpracy stron w zakresie działalności polegającej na kredytowaniu zakupu nowych i używanych samochodów. Prawa i obowiązki stron w tym zakresie określały zapisy w/w umowy. Jak wynika z wzoru „Umowy kredytu dewizowego w USD Nr ...../BG”, kredytodawcą był Bank, który udzielał kredytu za pośrednictwem PTF S.A. Zgodnie z § 2 w/w umowy, pośrednik był zobowiązany do kompleksowej obsługi działalności kredytowej zakupu pojazdów w tym m.in. do podejmowania działań niezbędnych do dokonywania prawnych zabezpieczeń spłaty kredytów, prowadzenia stosownych rejestrów przyjętych zabezpieczeń spłaty kredytów oraz podejmowania działań monitoringowych i windykacyjnych. Szczegółowe zasady i warunki współpracy w tym zakresie określone były przez strony w załącznikach stanowiących integralną część w/w umowy. Tym samym zadaniem PTF S.A. było zabezpieczenie spłaty kredytu udzielanego przez Bank. Jak wynika z § 5 załącznika nr 1 do w/w umowy, warunkiem udzielenia kredytu przez Bank było m.in. podpisanie przez kredytodawcę

dokumentów związanych z ustanowieniem prawnego zabezpieczenia spłaty kredytu w formie wymaganej przez Bank. Innymi słowy warunkiem, udzielenia kredytu przez Bank było m.in. podpisanie przez klienta weksła, który stanowi zabezpieczenie świadczenia wynikającego z umowy o kredyt i który był przedstawiany do podpisu przez PTF S.A. kredytobiorcy przed zawarciem umowy. Oznacza to, iż zabezpieczeniem „Umowy kredytu dewizowego w USD nr .../BG” zawieranej przez Bank poprzez pośrednika był weksel. Jak ustalono na potrzeby decyzji nr RKT-55/2003, z instrukcji postępowania windykacyjnego w PTF S.A. wynika, iż prowadziło ono czynności windykacyjne w imieniu Banku. Dokonanie przez Bank cesji wierzytelności na rzecz PTF S.A. w przypadku nie wywiązywania się konsumenta ze spłaty zaciągniętego kredytu o czym mowa w § 10 pkt 1 w/w umowy, nie zwalnia Banku z odpowiedzialności za treść dokumentów składanych przez kredytobiorcę w chwili zawarcia umowy z Bankiem, który był kredytodawcą czyli stroną umowy o udzielenie kredytu konsumenckiego.

Tym samym w decyzji nr RKT-55/2003 organ antymonopolowy nie zgodził się ze stanowiskiem Banku, iż ustawa o kredycie konsumenckim w art. 9 ust. 1, ograniczyła stosowanie weksła z klauzulą „nie na zlecenie” tylko do sytuacji gdy wręczenie weksła jest dokonywane bezpośrednio kredytodawcy i nie znajduje zastosowania do sytuacji gdy weksel jest wręczany pośrednikowi finansowemu. Z zebranych przez organ antymonopolowy informacji i dokumentów wynika, iż PTF S.A. został zobowiązany przez Bank do zabezpieczenia kwoty kredytu i podejmowania określonych działań w tym zakresie na rzecz Banku. Tym samym Bank odpowiadał przed kredytobiorcami za działania PTF S.A. w zakresie obowiązków, które Bank scedował na rzecz pośrednika w umowach o współpracy, w tym i w zakresie zabezpieczenia kredytu w formie weksła. Wyłączenie odpowiedzialności Banku za działania pośrednika, powodowałoby możliwość uchylania się Banku od stosowania przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, poprzez zawieranie umów kredytowych z klientami za pośrednictwem innych przedsiębiorców.

Art. 429 k.c. stanowi, iż kto powierza wykonanie czynności drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo, że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności. Tak więc wyłączenie odpowiedzialności Banku za działania pośrednika tj. PTF S.A. poprzez wręczenie przez kredytobiorcę pośrednikowi weksła stanowiącego zabezpieczenie „Umowy kredytu dewizowego w USD nr .../BG” bez klauzuli „nie na zlecenie” było nieuzasadnione i stanowiło naruszenie przez Bank art. 9 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim. Potwierdzeniem tezy, iż Kredytodawca ponosi odpowiedzialność za działania pośrednika, za pomocą którego udziela kredytu, jest dotychczasowe orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W wyroku z dnia 29 września 2004r. (sygn. akt XVII Ama 45/04), SOKiK dokonał oceny umów kredytowych jednego z banków działającego na terenie kraju, m.in w świetle przestrzegania przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, który udzielał kredytu za pośrednictwem przedsiębiorcy świadczącego usługi finansowe. Tym samym w świetle w/w wyroku, twierdzenie Banku Millennium SA, iż nie odpowiada za działania pośrednika za pomocą, którego udziela kredytu, jest nieuzasadnione. Ponadto należy wskazać, iż zgodnie z wyrokiem SOKiK z dnia 7 marca 2005r. (sygn. akt XVII Ama 6/04), umowa dot. udzielenia kredytu konsumenckiego, powinna zawierać wszystkie elementy wynikające z przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Udzielane informacje muszą mieć charakter wyczerpujący. Ponadto umowa musi zawierać informacje, które Bank uważa za oczywiste. Informacje te muszą być wyrażone w sposób bezpośredni i oczywisty. Oznacza to, iż w świetle tego wyroku, twierdzenie organu antymonopolowego zawarte w decyzji nr RKT-55/2003, iż weksel stanowiący zabezpieczenie udzielanego kredytu, powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie”, było uzasadnione.

Bank Millennium S.A. nie odwołał się od decyzji nr RKT-55/2003, tym samym zgodził się, z ustaleniami zawartymi w w/w decyzji. Ponadto biorąc pod uwagę, iż decyzji tej został nadany rygor natychmiastowej wykonalności, Bank powinien niezwłocznie po otrzymaniu tej decyzji, najpóźniej od dnia jej uprawomocnienia się tj. od dnia 16.12.2003r. przystąpić do jej wykonywania.

Jak wynika z zebranych w trakcie niniejszego postępowania informacji i dokumentów, Bank Millennium S.A. pismem z dnia 09.12.2003r. (karty nr od 196 do nr 197) skierowanym do PTF S.A. zobowiązał go do wykonania decyzji organu antymonopolowego nr RKT-55/2003 z dnia 28.11.2003r. Bank zobowiązał m.in. PTF S.A. do zaprzestania stosowania blankietu weksla wykorzystywanego jako zabezpieczenie umów kredytu posiadających zapis „na zlecenie”. Ponadto Bank prosił pośrednika o zrewidowanie wszystkich umów kredytu zawartych po wejściu w życie ustawy o kredycie konsumenckim, pod kątem sprawdzenia czy weksel stanowiący zabezpieczenie tego kredytu, zawiera klauzulę „nie na zlecenie”. W przypadku stwierdzenia braku tej klauzuli, Bank prosił o uzupełnienie na wręczonych przez kredytobiorcę wekslach zapisu „nie na zlecenie” oraz poinformowanie klientów o tym fakcie. Ponadto Bank poinformował PTF S.A., iż prawa z weksla opatrzonego klauzulą „nie na zlecenie” mogą być przenoszone na rzecz pośrednika w drodze umowy przelewu wierzytelności w rozumieniu art. 509-518 k.c. Bank wyraził gotowość przyjęcia do stosowania w dalszej współpracy z tym przedsiębiorcą wzoru umowy przelewu wierzytelności niwelującej ujemne dla PTF skutki wynikające z konieczności wyłączenia z indosowania weksli stanowiących zabezpieczenie udzielanych za jego pośrednictwem kredytów. Jednakże jak wynika z zebranych w trakcie tego postępowania informacji Bank Millennium S.A. po przesłaniu do pośrednika w/w pisma z dnia 09.12.2003r., nie monitorował ani nie kontrolował czy przedsiębiorca ten wykonuje działania, do czego zobowiązał go Bank w tym piśmie. Bank Millennium S.A. poprosił PTF S.A. o informację w sprawie wykonania zobowiązań o jakich mowa w piśmie z dnia 09.12.2003r. dopiero pismem z dnia 05.05.2004r. (karty nr od 198 do 200) oraz z dnia 01.07.2004r. (karta nr 206), tj. po wszczęciu przez organ antymonopolowy postępowania wyjaśniającego w sprawie kontroli wykonania decyzji nr RKT-55/2003. PTF S.A. w odpowiedzi Bankowi Millennium S.A. na w/w pisma w zakresie wykonania punktu I.1. decyzji nr RKT-55/2003, zajął stanowisko, iż do niego jako do pośrednika Banku Millennium S.A. nie odnoszą się przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, w związku z czym przedsiębiorca ten nie dokonywał zmian w treści weksli stanowiących zabezpieczenie kredytów udzielanych przez ten Bank za jego pośrednictwem. Jak wynika z posiadanych informacji pośrednik po otrzymaniu pisma Banku Millennium S.A. z dnia 09.12.2003r. nadal przyjmował do 30.01.2004r. weksle z klauzulą „na zlecenie” (karta nr 57). Ponadto z wyjaśnień Banku wynika, iż nie zostały kredytobiorcom przesłane jakiegokolwiek pisma w zakresie zmiany na wystawionym przez nich wekslu zapisu z „na zlecenie” na „nie ma zlecenie” (karta nr 32).

Powyższe oznacza, iż po otrzymaniu w/w decyzji, Bank pismem o sygn. DOZ-F-133/2003 z dnia 09.12.2003r. (karta nr 50) skierowanym do PTF S.A. zobowiązał tego przedsiębiorcę do zaprzestania pobierania od kredytobiorców weksla z klauzulą „na zlecenie”. Jednakże pomimo wystosowania w/w pisma, Bank nie wyegzekwował od swojego pośrednika zaprzestania pobierania od kredytobiorców weksla z klauzulą „na zlecenie” i nie podjął po 09.12.2003r. żadnych dalszych czynności zmierzających do wyegzekwowania od tego przedsiębiorcy wykonania punktu I.1. i pkt IIIa w/w decyzji.

Z ustaleń poczynionych w niniejszym postępowaniu, wynika, iż w dniu 31.01.2004r. nastąpiło zakończenie współpracy pomiędzy Bankiem Millennium SA a PTF S.A. Zerwanie tej współpracy pomiędzy Bankiem Millennium S.A. a tym przedsiębiorcą było spowodowane przyjętymi przez Bank rozwiązaniami biznesowymi (karta nr 49 verte), a nie brakiem wykonania zobowiązania PTF S.A. do zaprzestania pobierania weksla bez klauzuli „nie na zlecenie”. Rozwiązanie w/w umowy o współpracy, było spowodowane pozyskaniem przez pośrednika nowego inwestora (karta nr 53). Tym samym zakończenie współpracy pomiędzy Bankiem Millennium S.A. a pośrednikiem nie było spowodowane, nie wykonaniem przez PTF S.A. decyzji organu antymonopolowego, ale pozyskaniem przez niego nowego inwestora strategicznego.

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż Bank Millennium S.A. nie dołożył należytej staranności przy wykonaniu decyzji nr RKT-55/2003 w zakresie punktu I.1., gdyż w istocie nie wyegzekwował od PTF S.A. zaprzestania pobierania weksla bez klauzuli „nie na zlecenie”, do czego został zobowiązany w treści decyzji nr RKT-55/2003. Ponadto Bank jak wynika z przedstawionych powyżej ustaleń, nie usunął trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów

konsumentów, poprzez nie zastosowanie środków wskazanych w pkt IIIa tej decyzji polegających na:

- zaprzestaniu stosowania blankietu weksla wykorzystywanego jako zabezpieczenie "Umowy kredytu dewizowego w USD nr.../BG", zawieranej pomiędzy Bankiem Millennium S.A. w Warszawie a klientem za pośrednictwem PTF S.A., posiadającego zapis „na zlecenie”,
- zrewidowaniu zawartych od dnia wejścia w życie ustawy o kredycie konsumenckim, „Umów kredytu dewizowego w USD nr.../BG”, zawartych pomiędzy Bankiem Millennium S.A. w Warszawie a klientem za pośrednictwem PTF S.A., pod kątem sprawdzenia czy weksel stanowiący zabezpieczenie tego kredytu, zawiera klauzulę „nie na zlecenie”. W przypadku stwierdzenia braku tej klauzuli, Bank miał obowiązek uzupełnić na wręczonych przez kredytobiorcę wekslach zapis „nie na zlecenie” oraz poinformować o tym kredytobiorców.

Oznacza to, iż Bank nie wykonywał w okresie od 16.12.2003r. do 30.01.2004r. we wskazanym powyżej zakresie, decyzji nr RKT-55/2003.

Organ antymonopolowy zważył co następuje.

Art. 102 ust. 1 ustawy antymonopolowej stanowi, iż organ antymonopolowy może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji organu antymonopolowego. Nakładanie tych kar ma na celu przymuszenie do wykonania przez przedsiębiorcę m.in. decyzji organu antymonopolowego, gdy decyzje te są prawomocne lub nadana im została klauzula natychmiastowej wykonalności. Kary pieniężne są podstawowym środkiem egzekucji decyzji organu antymonopolowego, mają pełnić przede wszystkim funkcję represyjną za ich nie wykonanie i mają zmusić przedsiębiorcę do ich jak najszybszego wykonania. Przedsiębiorca w przypadku decyzji, której nadano klauzulę natychmiastowej wykonalności powinien przystąpić do wykonania tej decyzji niezwłocznie po jej otrzymaniu, bez nieuzasadnionego zwlekania.

Przytoczone w części ustalającej stan faktyczny dowody wskazują w ocenie organu antymonopolowego jednoznacznie, iż Bank Millennium SA nie wykonał decyzji nr RKT-55/2003.

Z zebranych w trakcie niniejszego postępowania informacji i dowodów wynika co prawda, iż Bank Millennium SA od dnia uprawomocnienia się decyzji nr RKT-55/2003 tj. od dnia 16.12.2003r. podjął pewne działania zmierzające do wykonania w części w/w decyzji. Jednakże w ocenie organu antymonopolowego co uzasadniono powyżej, działania te nie doprowadziły do wykonania w całości decyzji organu antymonopolowego. W efekcie podjętych działań Bank Millennium SA nie wykonał prawomocnej decyzji organu antymonopolowego nr RKT-55/2003 w punkcie I.1 oraz IIIa. Tym samym działania Banku były nieskuteczne i nie przyniosły zamierzonego efektu, czyli wykonania tej decyzji. Ustalenia poczynione w trakcie niniejszego postępowania dowodzą, iż Bank Millennium SA nie wykonywał w okresie od 16.12.2003r. do 30.01.2004r. prawomocnej decyzji nr RKT-55/2003, dlatego też nałożenie na tego przedsiębiorcę kary pieniężnej za jej zawinione niewykonanie jest uzasadnione.

Stosownie do treści art. 102 ust. 1 ustawy antymonopolowej, karę pieniężną nakłada się za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji, licząc od daty wskazanej w decyzji. Aby nałożona na przedsiębiorcę kara pieniężna była odpowiednio dotkliwa, winna być adekwatna do jego sytuacji ekonomicznej. Jak wynika z orzecznictwa antymonopolowego, przedsiębiorca powinien niezwłocznie przystąpić do wykonania decyzji organu antymonopolowego, co biorąc pod uwagę, że decyzji nr RKT-55/2003 nadano rygor natychmiastowej wykonalności oznacza, iż Bank powinien przystąpić do jej wykonania najpóźniej dzień po uprawomocnieniu się tej decyzji. W niniejszej sprawie oznacza to, iż Bank Millennium SA powinien przystąpić do wykonania tej decyzji najpóźniej od dnia 16.12.2003r. Biorąc pod uwagę, iż jak ustalono w toku niniejszego postępowania Bank ten zaprzestał współpracy z PTF SA z dniem 31.01.2004r. okresem niewykonania decyzji nr RKT-55/2003 były dni od 16.12.2003r. do 30.01.2004r. tj. łącznie 46 dni.

Tym samym w niniejszej sprawie biorąc pod uwagę art. 102 ust. 1 w/w ustawy, organ antymonopolowy uznał, iż okres zwłoki w wykonaniu tej decyzji wynosi 46 dni.

Z treści art. 102 ust.1 w/w ustawy wynika, że o zastosowaniu sankcji i jej wysokości decyduje w przypadku zwłoki w wykonaniu decyzji, organ antymonopolowy. Ustawa określa jedynie kwoty graniczne kary, odnoszone do każdego dnia zwłoki. W aktualnie obowiązującej ustawie antymonopolowej, minimalną kwotą jest 500 euro, a maksymalną 10.000 euro. Na gruncie polskiego porządku prawnego ustawodawca nakazał stosowanie następującej prawno-materialnej reguły międzyczasowej (intertemporalnej): „Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa stosuje się ustawę nową. Jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy” (art. 4 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. kodeks karny, Dz.U. Nr 88 poz. 533 z późn. zmian.) oraz „Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia wykroczenia, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy” (art. 2 § 1 kodeksu wykroczeń)”. Powyższe stanowisko zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego (wyrok SN z dnia 9 marca 2004r. sygn. akt III SK 19/04).

Dlatego też uwzględniając powyżej wskazane okoliczności, organ antymonopolowy podjął decyzję o nałożeniu kary zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w momencie uprawomocnienia się decyzji nr RKT-55/2003 stwierdzającej stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zgodnie, z którym organ antymonopolowy mógł nałożyć na przedsiębiorców w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości stanowiącej równowartość od 10 do 1.000 euro za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji wydanej na podstawie art. 23c ustawy antymonopolowej. Biorąc pod uwagę, iż zwłoka w wykonaniu przez Bank Millennium SA decyzji nr RKT-55/2003 wynosiła 46 dni, minimalny wymiar kary mógł wynosić równowartość 460 euro, natomiast kara maksymalna mogła wynosić równowartość 46.000 euro.

W niniejszej sprawie organ antymonopolowy postanowił nałożyć na Bank Millennium SA karę pieniężną w wysokości równowartości 100 euro za każdy dzień zwłoki w wykonaniu decyzji nr RKT-55/2003. Biorąc pod uwagę liczbę 46 dni zwłoki w wykonaniu tej decyzji, całkowity wymiar kary wynosi równowartość 4.600 euro (słownie: cztery tysiące sześćset euro), co stanowi 10% kary maksymalnej jaką mógłby w niniejszej sprawie nałożyć organ antymonopolowy. Wartość euro podlega przeliczeniu wg zasad określonych w art. 115 ustawy antymonopolowej, tj. wg kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez NBP w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary. Średni kurs euro na dzień 31.12.2004r. wyniósł 4,079 PLN. Tym samym wysokość kary pieniężnej po przeliczeniu na walutę polską, wynosi 18.763,4 PLN (słownie: osiemnaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt trzy złote czterdzieści groszy).

Postanawiając o nałożeniu na Bank Millennium SA kary pieniężnej, organ antymonopolowy ocenił, iż nie może odstąpić od jej nałożenia uwagi na nie wykonanie przez tego przedsiębiorcę, prawomocnej decyzji organu antymonopolowego, co wykazano powyżej w treści tej decyzji. Ponadto na skutek nie wykonania przez tego przedsiębiorcę decyzji nr RKT-55/2003, w okresie od 16.12.2003r. do 30.01.2004r. klienci tego Banku nadal ponosili ryzyko stosowania przez tego przedsiębiorcę weksla z zapisem „na zlecenie”, co jest niezgodne z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Ustalając jednakże wymiar kary pieniężnej organ antymonopolowy uwzględnił fakt, iż jak wynika ze zgromadzonych dokumentów Bank Millennium SA zakończył z dniem 31.01.2004r. współpracę z PTF SA. Tym samym należy uznać, iż Bank Millennium SA z dniem 31.01.2004r. zaprzestał stosowania praktyki o jakiej mowa w pkt I.1 decyzji nr RKT-55/2003.

Dlatego też organ antymonopolowy postanowił o nałożeniu na Bank Millennium SA, kary pieniężnej w wysokości 10% kary maksymalnej jaką zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy antymonopolowej obowiązującej w terminie niewykonywania przez Bank Millennium SA decyzji nr RKT-55/2003, mógł nałożyć organ antymonopolowy na niewykonanie prawomocnej decyzji. Nałożona kara pieniężna w w/w wysokości, nie będzie dla tego Banku bardzo dotkliwa, gdyż jej wysokość stanowi zaledwie 0,008% zysku netto tego przedsiębiorcy osiągniętego w 2004r. Jednakże nakładając karę pieniężną w takiej wysokości organ antymonopolowy ocenił, iż kara ta spełni funkcję represyjną za niewykonanie prawomocnej decyzji, a także funkcję prewencyjną

zapobiegając naruszeniu przez tego przedsiębiorcę przepisów ustawy antymonopolowej w przyszłości.

Dlatego też biorąc powyższe pod uwagę, organ antymonopolowy postanowił, iż nałożenie kary pieniężnej na tego przedsiębiorcę jest celowe.

Stąd też organ antymonopolowy orzekł jak w punkcie I sentencji tej decyzji.

Zgodnie z art. 105 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów — karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa 51101010100078782231000000.

II. Zgodnie z art. 75 ustawy antymonopolowej, organ antymonopolowy rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 72 ustawy antymonopolowej jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku organ antymonopolowy stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Kosztem niniejszego postępowania dla organu antymonopolowego, są wydatki związane z wymianą korespondencji w tej sprawie, które to koszty organ antymonopolowy obliczył ogółem w wysokości 63 PLN (słownie: sześćdziesiąt trzy złote).

Stąd też biorąc pod uwagę, stwierdzone w punkcie I sentencji niniejszej decyzji niewykonanie przez Bank Millennium SA prawomocnej decyzji organu antymonopolowego RKT-55/2003 oraz nałożenie kary pieniężnej na podstawie art. 102 ust.1 ustawy antymonopolowej, organ antymonopolowy postanowił obciążyć Bank Millennium SA poniesionymi kosztami postępowania w wysokości 63 PLN (słownie: sześćdziesiąt trzy złote) i zobowiązać do ich zwrotu organowi antymonopolowemu, jak orzekł to w postanowieniu zawartym w punkcie II.

Koszty niniejszego postępowania strona zobowiązana jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Na postanowienie zawarte w punkcie II niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

DYREKTOR DELEGATURY
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach

ALICJA KRAL